

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Hradec Králové

Inspekční zpráva

Základní umělecká škola, Úpice, Okres Trutnov

Tyršova 351, 542 32 Úpice

Identifikátor: 600 102 548

Zřizovatel: Město Úpice, Pod Městem 624, 542 32 Úpice

Školský úřad Trutnov, Horská ul. 5, 541 75 Trutnov

Termín konání orientační inspekce: 3., 7. únor a 30. březen 2000

Čj.	091 951/00-4021
Signatura	oi5kt101

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní umělecká škola v Úpici pracuje jako příspěvková organizace, kterou zřizuje Město Úpice. Inspekci předložené poslední rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení bylo vydáno Školským úřadem v Trutnově dne 15. 10. 1998 pod čj. Sine/99. K tomuto rozhodnutí byl vydán ŠÚ v Trutnově dne 22. 11. 1999 pod čj. 39/98/Poo Protokol o provedení změny, který se týká pouze změny názvu školy. Ostatní oddíly Rozhodnutí ze dne 15. 10. 1998 zůstávají bez změn. Na základě předloženého rozhodnutí o zařazení školy do sítě realizuje škola výuku ve třech oborech - hudebním (HO), tanečním (TO) a výtvarném (VO). Povolená kapacita školy je 509 žáků. V době konání inspekce a dle výkazu o základní umělecké škole podle stavu k 15. 10. 1999 navštěvuje ZUŠ celkem 553 žáků, což je o 44 žáků více než stanoví povolená kapacita školy. Povolená změna kapacity byla inspekci předložena dodatečně 29. 09. 2000. Nové Rozhodnutí bylo vydáno ŠÚ v Trutnově s datem dne 6. 9. 1999 pod čj. POO/99. Dnem účinnosti tohoto rozhodnutí končí platnost Rozhodnutí čj. POO/99 ze dne 10. 2. 1999. Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 10. 2. 1999 pod čj. POO/99 není v dokumentaci školy založeno a není v souladu s datováním předešlých rozhodnutí a protokolu o provedení změn. V souladu s kontrolovaným rozhodnutím zřizuje ZUŠ čtyři odloučená pracoviště - Úpice, Pod Městem 625, Rtně v Podkrkonoší, Náměstí horníků 440, Malé Svatoňovice, Schejbalova 131 a Úpice, Palackého 793. Z celkového uvedeného počtu 553 žáků jich navštěvuje hudební obor 241, výtvarný 118 a taneční 192.

OBOROVÁ STRUKTURA ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY

Obsah a organizace studia vychází z § 3 vyhlášky MŠMT č. 292/91 Sb., o základních uměleckých školách. Výuka všech oborů je členěna na přípravné studium, základní studium I. a II. stupně. Rozšířené studium a studium pro dospělé není realizováno. V tanečním oboru je zabezpečena výuka přípravných ročníků (44 žáků) a základního studia I. stupně (148 žáků). Výuka výtvarného oboru je členěna na přípravné ročníky (29 žáků), I. stupeň základního studia (88 žáků) a II. stupeň základního studia (1 žák). V hudebním oboru je vyučováno přípravné hudební výchově (36 žáků podle učebního plánu č. 1A a 11 žáků podle učebního plánu 1B). V základním studiu I. a II. stupně je vyučováno hře na nástroje klávesové (klavír, keyboard), smyčcové (housle), strunné (kytara), dřevěné dechové (zobcová flétna, příčná flétna, klarinet), žest'ové (trubka, ostatní), akordeon a bicí, dále pak pěvecké hlasové výchově a sborovému zpěvu.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

V průběhu orientační inspekce byla sledována výuka hudebního a výtvarného oboru.

Hudební obor

Výuka jednotlivých studijních zaměření hudebního oboru vychází z personálních možností školy a především zájmu žáků. Výuka základního studia I. stupně je organizována podle učebních plánů č. 2a až 25 pro ZUŠ, které schválilo MŠMT dne 26. června 1995 pod čj. 18.418/95 s účinností od 1. září 1995. Zařazení žáků do jednotlivých skupin přípravného

studia je prováděno podle zjištěných talentových předpokladů a psychické vyspělosti dětí. Časové dotace individuálního, skupinového i kolektivního vyučování u většiny žáků odpovídají učebním plánům. Rovněž obsahová náplň vzdělávání, která je určena učebními osnovami, je u většiny žáků dodržována.

Plánování a příprava na vyučování ve všech odděleních hudebního oboru vychází z atypicky zpracovaného ročního plánu práce školy. Vlastní vzdělávací náplň jednotlivých studijních specializací konkretizují tematické plány vyučovaných skupin a studijní plány individuálně vyučovaných žáků. Pedagogy zpracované studijní plány jsou svým obsahem, rozsahem i kvalitou velmi rozdílné. Pouze u dvou učitelů odpovídaly rozsahu a předmětovému členění vyučovaného předmětu. Ostatní studijní plány jsou pouze nekonkrétním výčtem hrané instruktivní literatury. Z předložené dokumentace lze jen velmi obtížně zjistit vzdělávací cíl ročníků, rozsah konkrétních požadavků na technické dovednosti a individuální přístup k profilaci žáka (žánrové, profesní apod.). Systematické vzdělávání žáků v předmětech elementární improvizace, hra z listu, příprava k souhře, doprovod je u většiny učitelů zcela opomíjeno. V některých studijních specializacích je realizována výuka přípravy k souhře (dřevěné a žesťové dechové nástroje), ale její rozsah a především obsahová náplň není prokazatelně dokumentována v třídních knihách. Při sledování v hodinách výuky žesťových nástrojů bylo zjištěno, že je realizována formou hry žáka s pedagogem a nácvikem partu pro dechový orchestr. Tematické a studijní plány kolektivně vyučovaných předmětů jsou vedeny na zvláštních listech, plány individuálního vyučování jsou zaznamenány v třídních knihách.

Časové dotace vyučovaných hlavních předmětů jednotlivých studijních zaměření odpovídají ve většině případů učebním plánům pro ZUŠ. Při stanovení povolené tolerance časových dotací jednotlivých vyučovacích hodin je přihlíženo k míře talentu a časovým možnostem učitelů. Žákům, kteří projevují zájem o další profesní vzdělávání v uměleckých školách vyššího typu je poskytována maximální časová dotace. Možnost rozšířeného vyučování, které je především určeno pro tyto žáky není školou využívána.

Vzdělávání žáků hudebního oboru zabezpečuje celkem 12 interních a 8 externích učitelů. Z dvanácti interních učitelů je na škole zaměstnáno na celý úvazek pouze 6. Ostatní interní učitelé, z nichž jsou dva v důchodovém věku, pracují na částečný úvazek. V porovnání s počtem odučených hodin v týdnu je podle předložené dokumentace odborná a pedagogická způsobilost výuky hudebního oboru pouze cca 48 %. Více jak polovina výuky je zabezpečena pedagogy bez požadované odborné a pedagogické způsobilosti. Dle zjištění inspekce a potvrzení ředitele dva učitelé studují konzervatoř. Lze tedy předpokládat, že v příštích letech bude odborná a pedagogická způsobilost výuky vyšší.

Vzdělávání žáků hudebního oboru probíhá v hlavní budově školy a v odloučených pracovištích. Hlavní budova působí z architektonického hlediska velmi příjemně. Jde o reprezentativní vilu, jejíž interiér nebyl budován jako vzdělávací zařízení. Všechny učebny v prvním a druhém podlaží jsou prostorné a dostatečně vybavené. Většina z nich je propojena dveřmi, což negativně ovlivňuje výuku v jednotlivých učebnách. Velmi problematické jsou prostorové podmínky pro výuku bicích nástrojů. Učebna je umístěna ve sklepě. Stěny učebny jsou porostlé plísní, používané zásuvky elektrického proudu jsou ve vlhkém zdivu, odvětrání i osvětlení je minimální. Vybavení je velmi skromné a neumožňuje realizovat výuku bicích nástrojů v požadovaném rozsahu. V základním vybavení je pouze souprava bicích nástrojů, baterie bicích pro dechový orchestr, malá zvonkohra, keyboard a nepoužitelný klavír. Z estetického hlediska i z hlediska použitelnosti lze výuku v těchto prostorách považovat za nouzovou. Ostatní učebny hudebního oboru jsou dostatečně vybaveny a umožňují plnit deklarovaný vzdělávací program v plném rozsahu. Hudební nástroje s konstantním laděním jsou průběžně udržovány a v rámci finančních možností obnovovány.

Inspekcí bylo zjištěno, že většina hospitovaných učitelů vyučuje standardními metodami. Vlastní průběh je mnohdy nepříznivě ovlivňován nerovnoměrným rozvržením výuky v průběhu pracovního týdne. Ve dvou případech bylo zjištěno, že denní vyučovací povinnost je stanovena na 9, 8 a 7,5 vyučovacích hodin v průběhu jednoho odpoledne. Dalším problémem je, že v průběhu výuky nejsou zařazovány přestávky požadované délky, což je v případě 9 vyučovacích hodin představitelné, ale z pohledu BOZP a respektování hygienických zásad zcela nemyslitelné. Dále byly zjištěny nedostatky v zařazování žáků do ročníků. V případě výuky bicích nástrojů navštěvuje 19 letá žákyně 1. ročník I. stupně. Z pohovoru s pedagogem, ředitelem školy a způsobu vedení dokumentace některých žáků je patrné velmi malé povědomí o základních předpisech, které se vztahují k ZUŠ, kam patří vyhláška, učební plány, učební osnovy apod. Rovněž členění žáků do individuální a skupinové výuky není vždy v souladu s platnými předpisy. Inspekcí bylo zjištěno v oddělení strunných nástrojů (kytara), že dvě uváděné skupiny jsou vyučovány zvláštním způsobem. V první skupině jsou zařazeni 3 žáci, kteří jsou vyučováni podle UP č. 12 v rozsahu 2,5 vyuč. hodiny. Při hospitacích bylo zjištěno, že vlastní výuka probíhá individuální formou v rozsahu cca 22,5 minuty pro jednoho žáka. V závěru výukové lekce skupiny je vyučováno souborové hře, na kterou zbývá cca 40 minut. Z uvedeného zjištění vyplývá, že stanovená dotace je krácena každému žákovi ze skupiny o jednu vyučovací lekci. Učební plán jednoznačně stanoví 0,5-1 hodinu hry na nástroj, 2-3 hodiny komorní, souborové a orchestrální hry.

Dalším zjištěným problémem je nerespektování učebních osnov pro kytaru. V daném případě je vyučována pouze doprovodná kytara. U druhé uváděné skupiny, kterou navštěvují dva žáci, je situace obdobná. Krácení hodinové dotace je v tomto případě cca o 1/3 stanovené dotace pro komorní hru. Každý z žáků v uvedených skupinách má ve výkazu žáků a vyučovacích hodin za školní rok 1999/2000 uvedeno, že výuka je realizována v rozsahu 2,5 vyučovacích hodin týdně na skupinu. Z předloženého dokumentu však vyplývá, že výuka byla realizována pouze v měsíci září 1999 (viz příloha). Vyučující však vyučoval i v době konání inspekce.

Z pohledu ČŠI se problematicky jeví u některých pedagogů dodržování učebních plánů při výuce hudební nauky. Kvalita vedení povinné dokumentace u některých pedagogů je atypická a těžko lze ze záznamu ověřit její věrohodnost. Inspekcí bylo zjištěno, že někteří žáci jsou z výuky hudební nauky osvobozeni, ale v katalogu o průběhu studia jsou klasifikováni. Klasifikace probíhá na základě komisionální zkoušky. Důvod a podklady pro provedení komisionální zkoušky nejsou v žádné dokumentaci školy zaznamenány. Je pouze proveden záznam o vykonání zkoušky, popřípadě je zaznamenána informace o osvobození z výuky. Inspekcí bylo zjištěno, že výuka hudební nauky probíhá v hodinách výuky hlavního předmětu. Tento stav byl konkrétně zjištěn v hodinách bicích nástrojů starších žáků, kteří byli zařazeni do 1. ročníku I. stupně. Hospitovaná hodina probíhala za účasti ředitele školy. Výuka HN měla být údajně realizována podle individuálního studijního plánu. Individuální plán však nebyl zpracován. Znalosti žákyně neodpovídaly požadavkům učebních osnov HN. Vzhledem k zatížení pedagoga (9 vyučovacích hodin hlavního předmětu v průběhu jednoho odpoledne) je takto organizovaná výuka velmi neefektivní. V průběhu inspekce byl pracovní úvazek pedagoga snížen o 1 vyučovací hodinu. Žák je v uvedeném případě při čerpání plné částky státem přidělených finančních prostředků i školného krácen o časovou dotaci, která je určena pro hlavní předmět i HN. Tento případ není ve škole ojedinělý. V ostatních sledovaných předmětech v oddělení dřevěných a žesťových nástrojů bylo zjištěno, že výuka probíhá standardním způsobem. V oddělení dřevěných dechových nástrojů je vyučovací povinnost pedagoga rozvržena do čtyř pracovních dnů. Pátý den je využíván pro vzdělávání, lektorskou činnost apod. Stavba vyučovacích lekcí hry na zobcovou flétnu a žesťové dechové nástroje měla klasickou stavbu. Jednotlivé části hodiny byly systematicky členěny a umožňovaly cílenou výuku souhry nástrojů, hry z listu apod. V uvedených hodinách měla výuka tvořivý charakter.

Nové učivo bylo srozumitelně vysvětleno, názorně předvedeno a procvičeno. Oba vyučující důsledně dbali na fixaci základních návyků - tvoření tónu, dýchání, držení těla, frázování apod. Ve sledovaných hodinách hry na zobcovou flétnu se velmi příznivě projevovala aplikace bohatých pedagogických zkušeností vyučující při koordinaci výuky hry na různé druhy zobcových fléten, píšťal a rytmicko-melodické nástroje. Výuka byla velmi pestrá. Vyučující dokázala svým výkladem, který byl úměrný věku dítěte, ukázkami a zapojením žáků do praktických činností, vytvořit velmi příznivou pracovní atmosféru a nadprůměrně zaujmout žáky při práci. V hodinách výuky hry na klávesové nástroje byla úroveň přípravy i samotný průběh vzdělávání u sledovaných učitelů velmi rozdílná. U jedné vyučující bez odborné a pedagogické způsobilosti byla výuka velmi dobře připravena. Ve výuce bylo použito základních postupů při rozboru i nácvičku instruktivní literatury a pasážových cvičení. Velmi efektivně bylo využito i metod k fixaci základních návyků - postavení ruky, držení těla apod. V hodinách byly ověřeny znalosti a dovednosti žáka při praktickém využití elementární improvizace, doprovodu a hry z listu. Z pozorování lze jednoznačně konstatovat, že vyučující věnuje těmto předmětům náležitou pozornost jak v oblasti celoročního plánování, individuálního přístupu k žákům i v oblastech realizace. Kvalitu i výsledky sledované výuky lze hodnotit jako velmi dobrou a ve srovnání s ostatními vyučujícími lze některé metodické postupy a motivaci hodnotit jako vynikající. Rovněž kvalita vedení povinné dokumentace a systém hodnocení byly výrazně nadprůměrné. Obdobná situace byla u druhé vyučující. U třetí sledované vyučující byla výuka zaměřena především na ověření kvality přípravy žáka. Výuka souvisejících předmětů je opomíjena jak v přípravách, tak i při samotné realizaci. Hodnocení je velmi nepravidelné. U mnoha žáků je v třídní knize uvedena jediná známka (za období září 1999 až březen 2000).

Motivování žáků jednotlivými sledovanými učiteli odpovídalo jejich zkušenostem a zejména kvalitě přípravy do výuky. Organizační pokyny byly u většiny pedagogů jasné, srozumitelné, používání odborné terminologie odpovídalo znalostem i zkušenostem žáků. U některých pedagogů byla motivace žáka ovlivněna kvalitou přípravy výukové lekce, kdy vyučující zjišťoval za přítomnosti žáka, jaké problematice se budou při výuce věnovat.

Hodnocení výsledků práce je prováděno podle platného klasifikačního řádu. Hodnocení vzdělávací lekce je prováděno ústně. Písemné hodnocení je prováděno nepravidelně a většinou pouze v rozsahu dvou klasifikačních stupňů. Z četnosti provedených záznamů hodnocení v třídních knihách a žákovských sešitech vyplývá, že rodiče jsou o průběžných výsledcích práce svého dítěte seznamováni písemnou formou nepravidelně.

Celková motivace žáků hudebního oboru je doplňována systematickou činností mimo obsahovou náplň vzdělávacího programu. Žáci se pravidelně účastní Celostátní soutěže hudebních oborů ZUŠ, kterou vyhlašuje MŠMT. Úspěšnost žáků v jednotlivých kolech soutěže je velmi dobrá. V letošním školním roce škola postoupila do celostátního kola ve hře na bicí nástroje. Velmi silným motivačním prvkem pro žáky dechových oddělení je činnost školních dechových souborů a orchestru. Vedení školy se snaží do práce dechového orchestru zapojovat i bývalé absolventy, což vede nejen k rozšíření interpretačních schopností souboru, ale především k udržení kontaktu bývalých absolventů ZUŠ se současným životem školy.

Vedení školy a pedagogové vytváří optimální podmínky pro veřejnou prezentaci vzdělávacích výsledků práce žáků. Pravidelně jsou organizovány interní večírky, absolventský a závěrečný koncert. Žáci vystupují na různých akcích společenských organizací, výchovných a slavnostních koncertech, orchestry vystupují doma i v zahraničí apod.

Výtvarný obor

Ve výtvarném oboru byla provedena inspekce formou hospitací ve výukových lekcích a kontrolou předepsané dokumentace.

Výuka výtvarného oboru a požadovaných specializací vychází z personálních možností školy. Vzdělávání ve všech specializacích přípravných ročníků a základního studia I. i II. stupně je realizována podle schválených učebních plánů. Výuka je zajištěna jednou interní učitelkou na celý pracovní úvazek a jednou externí učitelkou, která pracuje na 0,3 úvazku. Chybějící odborná a pedagogická způsobilost vyučujících je vyvážena dlouholetou pedagogickou praxí.

Prostorové podmínky výuky jsou dobré. Vybavení základními učebními pomůckami je skromné a pro některé vyučované specializace zastaralé. Další vybavování oboru vychází z finančních možností školy.

Plánování a příprava výuky vychází z ročního plánu oboru. Tematické plány respektují věkovou strukturu žáků, schopnosti i manuální dovednosti. Přehledně zpracované studijní plány a jejich kvalita svědčí o promyšlené práci pedagogů. Z provedených hospitací, prohlídky archivu prací a fotodokumentace jednoznačně vyplývá systematická práce, cíleně zaměřená na zvládnutí základních výtvarných technik, využití dovedností, rozvoj manuálních schopností, talentu, kreativity a znalostí žáků. V nižších ročnících je kladen důraz na zvládnutí základních technik kresby, malby, modelování a dekorativních činností. Kresba a malba je základním výukovým programem pro zvládnutí dalších technik - modelování a grafiky. Vyučované skupiny žáků nižších ročníků jsou sestavovány podle jejich časových možností. Zhruba od třetího ročníku jsou skupiny vytvářeny podle celkové orientace žáků, míry talentu a s přihlédnutím k jejich projevující se orientaci. V posledních ročnících I. stupně převažuje členění žáků podle vyhraněné profilace. U žáků s amatérskou orientací je kladen důraz na vlastní projev a rozvoj kreativity. U žáků, kteří projevují zájem o profesní vzdělávání v uměleckých školách vyššího typu, je výuka cíleně zaměřena na zvládnutí potřebných dovedností a znalostí, které jsou požadovány při talentových zkouškách. Velmi dobrá úspěšnost žáků při talentových zkouškách svědčí o účelnosti zavedeného systému i kvalitní práci vyučujících.

Výukové lekce jsou standardně rozvrženy do klasicky organizovaných tříhodinových bloků. Výuka jednotlivých celků obsahově navazuje na výuku předešlé lekce a tematický plán. Ve sledovaných hodinách byla respektována kreativita metodických postupů, které ve svém konečném výstupu vedly žáky k chápání problému z různých úhlů pohledu. Zadané úkoly a pracovní postupy byly srozumitelně vysvětleny a společně byl zvolen způsob provedení. Velmi pozitivně se na práci žáků odrážel individuální přístup vyučující a její maximální podpora vyjadřování vlastních názorů a pocitů žáků. Ve sledovaných výukových lekcích se projevovala zažitá kázeň a vysoké pracovní nasazení. Respektování osobnosti žáka se velmi pozitivně odráželo v celkové otevřenosti při diskusi, která byla vyučující citlivě směřována k danému cíli. Promyšlená motivace a členění výukových lekcí vytvářely dostatečný prostor k nenásilné kontrole znalostí, získaných dovedností, rozvíjení a realizaci tvůrčích nápadů.

Hodnocení výsledků práce je prováděno v průběhu vyučování ústní formou a má silně pozitivně motivační charakter. Celkové hodnocení finální práce je prováděno formou diskuse s autorem práce a za účasti žáků skupiny. Celkové hodnocení výsledků vzdělávání probíhá podle platného klasifikačního řádu pro ZUŠ. Záznamy v třídní dokumentaci jsou přehledné a mají dostatečnou vypovídací hodnotu.

Učitelé se snaží o maximální zapojení žáků do různých výtvarných soutěží a přehlídek. Pravidelně jsou obesílány dostupné výtvarné soutěže, které vyhledávají různé společenské organizace. Dobrých výsledků dosahují žáci i v jednotlivých kolech celostátní přehlídky výtvarných oborů ZUŠ, kterou pravidelně vyhlašuje MŠMT.

Úspěšnost žáků při talentových zkouškách středních výtvarných škol je velmi dobrá a z předloženého přehledu je patrná stále stoupající tendence. Nejvýraznějšího úspěchu při talentových zkouškách dosáhla škola ve školním roce 1999/2000, kdy z celkového počtu šesti žáků 6. ročníku úspěšně vykonalo talentové zkoušky 5 žáků. Při porovnání prostorových podmínek, materiálně-technického zabezpečení výuky a výsledků vzdělávání je z pohledu inspekce nejúčinnějším faktorem vzdělávacího procesu osobnost vyučující.

Hodnocení kvality vzdělávání

Hudební obor

Kvalita výuky sledovaných předmětů hudebního oboru je ovlivněna mírou profesionálního pedagogického přístupu a odbornou profilací vyučujících. Výše popsaná rozdílnost kvality práce pedagogů je do značné míry ovlivněna nerovnoměrným rozdělením přímé vyučovací povinnosti v průběhu pracovního týdne a méně důsledným využitím pracovní doby pro přípravu vlastního vyučovacího procesu. Hodnocení výsledků vzdělávání vychází z dostupných informací v dokumentaci školy - výsledky soutěží, katalogy o průběhu studia, výroční zprávy, počty absolventů k dalšímu studiu v profesně orientovaných uměleckých školách apod. Hodnocení výsledků dále vychází i z provedených hospitací. Zjištěné skutečnosti dokumentují členění výuky k amatérské nebo profesní orientaci žáků. Celkový image školy je pozitivně ovlivněn velmi bohatou mimoškolní kulturní činností a zejména aktivitou dechových orchestrů. Vzhledem ke zjištěným skutečnostem jsou kvalita plánování a příprava do výuky ještě vyhovující, personální podmínky ještě vyhovující, materiální podmínky dobré, psychohygienické podmínky výuky dobré, organizace, formy a metody výuky ještě vyhovující, motivace a hodnocení dobré, interakce a komunikace dobré a výsledky výuky dobré. Celková kvalita vzdělávání hudebního oboru dobrá.

Výtvarný obor

Základem organizace vzdělávání výtvarného oboru je kolektivní vyučování, které, vychází z individuálního vedení žáka ve skupině. Vyučující respektují psychickou vyspělost dítěte. Cíleně se snaží o rozvoj jeho výtvarného citění a myšlení. Praktické výtvarné činnosti jsou v úměrném rozsahu doplňovány teoretickými poznatky, které dotváří propracovaný systém vzdělávání k budoucím amatérským nebo profesionálním aktivitám absolventů ZUŠ. Celkovou úroveň vzdělávacích činností velmi příznivě ovlivňuje členění žáků podle jejich orientace, propracovaný systém rozvoje osobnosti žáka a především osobnost vyučující. Kvalita výsledků práce byla hodnocena z dostupné pedagogické dokumentace, prohlídkou archivovaných prací, zjištěním úspěšnosti žáků při soutěžích, přehlídkách, talentových zkouškách apod. Vzhledem ke zjištěným skutečnostem jsou kvalita plánování a příprava do výuky velmi dobré, personální podmínky ještě vyhovující, materiální podmínky dobré, psychohygienické podmínky výuky dobré, organizace, formy a metody výuky velmi dobré, motivace a hodnocení velmi dobré, interakce a komunikace vynikající a výsledky výuky velmi dobré..

Ze zjištěných skutečností vyplývá, že podmínky vzdělávání výtvarného oboru jsou dobré, kvalita výuky a výsledky vzdělávání jsou v daných podmínkách školy velmi dobré.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Systém plánování v ZUŠ Úpice je netypický, ale podle vyjádření ředitele školy potřebám řízení dostatečně vyhovující. Základ plánování tvoří koncepce školy zpracovaná na tříleté období, která je postupně konkretizována a upřesňována do realizačního plánu. Ten je v rámci stanovené koncepce zpracováván průběžně s přibližně půlročním předstihem, bez ohledu na jednotlivé školní roky. Ředitel školy tuto metodu plánování zdůvodňuje reálnými potřebami ZUŠ, kdy řada mimoškolních akcí probíhá i v průběhu hlavních prázdnin a některé aktivity realizované zejména v průběhu I. pololetí školního roku je třeba připravovat s dostatečným předstihem již v průběhu předcházejícího školního roku. Z toho důvodu je plán práce školy zpracováván na kalendářní rok. Koncepce školy je reálná a vychází z místních podmínek i z prostředí, ve kterém jsou stanovené cíle realizovány. Zpracovaná koncepce je předkládána zřizovateli i Sdružení rodičů při ZUŠ.

Pracovníci školy mají možnost se na vlastním plánování aktivně podílet. Realizace plánu je pololetně vyhodnocována, případné nedostatky a vzniklé problémy jsou analyzovány a jsou brány v úvahu při dalším plánování. Jednotlivé akce stanovené plánem jsou v dostatečném předstihu inzerovány na nástěnce.

Ve škole jsou vyučovány obory v souladu se zařazením školy do sítě škol, vlastní výuka probíhá podle schválených učebních plánů s věcnými odchylkami, které jsou uvedeny v předcházejících částech textu inspekční zprávy.

I když je způsob plánování netypický, potřebám školy vyhovuje a je dostatečně operativní. Prokazatelným způsobem se na jeho přípravě kromě vedení školy podílejí i ostatní pracovníci. Inspekci je hodnocena úroveň plánování jako dobrá.

Organizování

Kompetence jednotlivých pracovníků jsou jasně vymezeny včetně delegovaných pravomocí. Organizační struktura vedení školy vyhovuje a umožňuje účinné řízení i předávání potřebných informací pracovníkům školy. Kromě pedagogické a umělecké rady jsou ustaveny i dílčí metodické orgány (předmětové komise). Nejsou však zcela upraveny jejich kompetence - zejména u pedagogické a umělecké rady a odděleny od běžných provozních porad, včetně zápisů z jejich jednání.

Ochrana osobních dat zaměstnanců i žáků je zajištěna jejich bezpečným uložením. Předepsaná dokumentace je ve škole vedena ve stanoveném rozsahu, ale ve značně rozdílné kvalitě. Rovněž i jejich vypovídací hodnota - výkaz žáků a vyučovacích hodin, katalog o průběhu studia, rozvrhy hodin apod. není vždy v souladu se skutečností. Zjištěné dílčí nedostatky byly s ředitelem školy projednány a v rámci možností administrativně odstraněny.

Škola se výrazným způsobem prezentuje na veřejnosti. K tomu má sice v prostorách školy omezené podmínky, ale využívá i dalších vhodných prostor ve městě i okolí, včetně církevních objektů.

Všechny důležité informace jsou rodičům předávány prostřednictvím nástěnek v budově školy, širší veřejnosti pak pomocí místního tisku a jsou i v dostatečné míře prezentovány ve výroční zprávě školy.

Organizování činnosti školy je sice propracované, ale jeho funkčnost lze i nadále zvyšovat zejména promyšleným rozdělením kompetencí jednotlivých poradních orgánů. Inspekce hodnotí organizační úroveň jako dobrou.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitel školy je typ spíše liberální, který se snaží motivovat pracovníky především vlastním příkladem. Zúčastňuje se všech akcí pořádaných školou, aby tak mohl zodpovědněji hodnotit kvalitu odvedené práce. S důvěrou spoléhá na odpovědný přístup pracovníků školy při plnění pracovních povinností.

K pracovním kontaktům vedení s pracovníky školy slouží sice porady, ale vzhledem k části učitelů, kteří se porad pravidelně zúčastňovat nemohou (např. externí učitelé), je upřednostňován osobní styk. Systém morálního i hmotného stimulování pracovníků není písemnou formou zpracován, ale dle vyjádření ředitele jsou všichni učitelé seznamováni s konkrétními požadavky vždy na určitý školní rok. Morální hodnocení se děje především formou poděkování při vhodných příležitostech, finanční ohodnocení je prováděno běžnou formou pohyblivých složek platu.

Uvádění do praxe začínajících učitelů (v současné době se jedná o dvě bývalé absolventky školy) je organizováno běžným způsobem (tj. určením uvádějícího učitele), který je v daných podmínkách funkční.

Systém vedení a motivování pracovníků má sice podle názoru ČŠI určité rezervy zejména v systému hodnocení pracovníků, je však považován za dobrý.

Kontrolní mechanismy

Ředitel školy nemá zpracován samostatný plán vnitřní kontroly včetně kritérií hospitační činnosti. Kontrolní činnost je součástí plánu práce školy, výsledky kontrol jsou potom zaznamenávány do samostatného sešitu a to včetně hospitační a konzultační s učiteli, zaměřených zejména na individuální kontrolu plnění zadaných úkolů. Kontrola dodržování pracovní doby učitelů je usnadněna stálou přítomností vedení školy v budově po celou dobu vyučování. Suplování v plném rozsahu vyučování zajišťuje vedení pouze při dlouhodobější nepřítomnosti učitelů (více jak jeden týden). Záznamy a sledování náhradní výuky je prováděno pouze v osobním kalendáři vedení školy. Vzhledem k tomu, že třídní knihy jsou uloženy u učitelů a nejsou přístupné k namátkové kontrole či k provedení zápisu při suplování za nepřítomného pedagoga, provádí zápis o odsuplovaných hodinách učitel hlavního předmětu po nástupu do práce. V období od 1. září 1999 do 28. února 2000 činila omluvená absence u namátkově vybraných osmi vyučujících cca 80 pracovních dnů. Kontrolou dokumentace bylo zjištěno, že náhradní výuka byla zabezpečena v rozsahu cca 15%. Vzhledem k pracovní vytíženosti učitelů a pravidelnosti rozvržení přímé vyučovací povinnosti nejsou vytvořeny podmínky pro realizaci běžných forem suplování.

Výsledky jednotlivých kontrol včetně zobecněných poznatků z hospitační jsou projednávány na jednání pedagogické a umělecké rady ZUŠ, závěry z hospitační jsou projednávány s jednotlivými učiteli bezprostředně. Z hospitační je proveden stručný zápis, který obsahuje především výčet hrané látky. Hodnocení je spíše zaměřeno na kvalitu přípravy žáka, hodnocení vlastní práce pedagoga je provedeno ústní formou. Při rozboru nebývá vyučující upozorněn ani na závažné metodické i odborné chyby. Toto konstatování vychází z přímé hospitační inspektorů a ředitele školy ve výuce. Zjištěné nedostatky v třídní dokumentaci některých učitelů v průběhu již druhého pololetí školního roku - atypické zařazování žáků do ročníků, obsahová náplň tematických plánů v porovnání s učebními osnovami a učebními plány, dodržování časových dotací pro výuku některých předmětů, nedůsledné vedení povinné i podpůrné dokumentace, nerovnoměrné rozvržení přímé a nepřímé vyučovací povinnosti, dodržování předpisů BOZP (délka pracovní doby v rozsahu jednoho pracovního dne, dodržování přestávek během výuky), nedodržování Pracovního řádu pro zaměstnance škol

a školských zařízení, který vydalo MŠMT dne 15. dubna 1996 pod čj. 16 969/96-42 apod. svědčí o příliš liberálním přístupu ředitele a některých pedagogů k dodržování závazných předpisů. Dle vyjádření ředitele byli všichni vyučující s platnými předpisy seznámeni průkazným způsobem. Jako doklad byl předložen Pracovní řád, který je vyvěšen na přehledném místě nad umyvadlem v ředitelně školy. V průběhu konání inspekce byl pedagogy průběžně podepisován. Kontroly hospodaření jsou prováděny jak ze strany ŠÚ, tak také ze strany zřizovatele (inventarizace).

Vedení školy nemá zpracován samostatný plán kontroly. Dokladování kontrolní činnosti je z pohledu ČŠI nepřehledné, protože není oddělena hospitační činnost od ostatních kontrol. Závěry z provedených hospitací jsou v některých případech formální a nedostatečně kvalifikované.

ČŠI hodnotí kontrolní činnost vedení školy jako ještě vyhovující.

Hodnocení kvality řízení

Škola má systém plánování, který sice není běžný, ale který se vedení pracovníků ZUŠ osvědčil. V dokumentaci, týkající se plánování, provozu a kontroly není oddělena část pedagogická od provozní, což nepřispívá k její přehlednosti. Vedení a motivování pracovníků školy je dostatečně účinné a umožňuje řediteli zabezpečovat činnost školy nad rámec jejich běžných povinností. Tím je vytvářen prostor pro poměrně širokou prezentaci školy na veřejnosti.

ČŠI hodnotí kvalitu řízení jako dobrou.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Inspekční zpráva čj. 095 277/98-4021,
- Zřizovací listina ZUŠ Úpice ze dne 24. 11. 1997 - bez čj.,
- Dodatek ke zřizovací listině ZUŠ v Úpici ze dne 16. 3. 1998 - bez čj.,
- Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol čj. 39/98/POO ze dne 15. 10. 1998,
- Protokol o provedení změny v síti škol čj. Sine/99 ze dne 22. 11. 1999,
- Organizační a školní řád,
- Statut ZUŠ,
- Koncepce školy na období 1997 - 2000 a 2000 - 2003,
- Kolektivní smlouva se ZO ČMOS s platností do 30. 3. 2001
- Výkaz o základní umělecké škole podle stavu k 15. 10. 1999,
- Příloha k výkazu o základní umělecké škole podle stavu k 15. 10. 1999,
- Učební plány pro ZUŠ schválené MŠMT dne 26. června 1995 (čj. 18.418/1995-25) s účinností od 1. září 1995.
- Učební osnovy pro LŠU z let 1981 - 1989, které jsou doposud platné v plném rozsahu,
- Protokoly o komisionálních zkouškách,
- zápisy z porad a předmětových komisí,
- rozvrhy hodin, výkazy vyučovacích hodin, katalogy o průběhu studia všech realizovaných oborů,

- třídní knihy pro individuální i kolektivní výuku,
- dokumentace k soutěžím ZUŠ,
- výtvarné práce žáků,
- statistické výkazy o ZUŠ, seznamy žáků,
- osobní spisy pracovníků školy,
- podkladový inspekční materiál.

ZÁVĚR

Pozitiva

- péče o rozvoj dechových soubor,
- bohaté mimoškolní aktivity,
- výsledky v soutěžích

Negativa

- podceňování důležitosti odpovědného vedení požadované dokumentace, která je nezbytně nutná pro kvalitní vedení školy,
- nerovnoměrné rozvržení pracovní doby pedagogů,
- žáci nejsou zařazováni do výuky podle věkového členění,
- nedodržování učebních plánů při realizaci výuky některých předmětů,
- formálnost poradních orgánů ředitele školy - zejména umělecké rady,
- nesystematická a málo účinná hospitační a kontrolní činnost vedení školy.

Doporučení

- v plánování, kontrolní činnosti i při hodnocení oddělit pedagogické záležitosti od řešení běžných provozních problémů,
- vyřešit prostorové zázemí výuky hry na bicí nástroje,
- důsledně sledovat kvalitu a věrohodnost vedení předepsané pedagogické dokumentace,
- dodržovat základní platné předpisy pro činnost ZUŠ - vyhlášky, učební plány, učební osnovy, rovnoměrné rozvržení pracovní doby pedagogických pracovníků.

Rozsah vzdělávacích činností ZUŠ odpovídá vyhlášce MŠMT č. 292/1991 Sb., o základních uměleckých školách. Výuka hlavních předmětů je ve většině případů časově dotována v toleranci povolených limitů. V několika případech bylo zjištěno, že předepsaná časová dotace je krácena. Rovněž i obsahová náplň výuky a předepsané předměty, které jsou stanoveny učebními plány, nejsou školou vždy vyučovány v požadovaném rozsahu, obsahu, nebo nejsou vyučovány vůbec. Učební osnovy jsou rozpracovány v tematických plánech jednotlivých ročníků, skupin a žáků. Jejich kvalita je velmi rozdílná. Odpovídající péče je věnována žákům, kteří projevují zájem o další profesní vzdělávání. Mimoškolní aktivity ZUŠ jsou velmi pestré a svou četností přesahují rámec kulturních aktivit běžných ZUŠ.

Personální obsazení školy se postupně zlepšuje, ale podíl odborně nezpůsobilé výuky je značně vysoký. Z pohledu efektivního a účelného využívání finančních prostředků přidělených škole ze státního rozpočtu se jeví zvyšování počtu žáků školy při porovnání s personálním zabezpečením výuky značně neefektivní.

Materiálně-technické podmínky se postupně zlepšují. V současné době je lze hodnotit, mimo uvedených zjištěných skutečností, jako dobré. Vedení školy vytváří podmínky pro profesní vzdělávání nekvalifikovaných pedagogů a lze předpokládat postupné zlepšování požadované odbornosti. Organizace, formy a metody výuky jsou kvalitativně rozdílné, ale globálně lze konstatovat, že vedou k stanovenému cíli. Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu i příspěvky od rodičů nejsou vzhledem ke schváleným učebním dokumentům vždy vynakládány efektivně a účelně.

Vzhledem ke skutečnostem uvedeným v předcházejícím textu inspekční zprávy hodnotí ČŠI kvalitu vzdělávání jako velmi dobrou, kvalitu řízení jako dobrou.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PhDr. Richard Šafařík	PhDr. Richard Šafařík v.r.
Člen týmu	Jan Svoboda	Jam Svoboda v.r.

V Hradci Králové dne 11. prosince 2000.

Přílohy

1. Výkaz žáků a vyučovacích hodin.
2. Rozvrh hodin k výkazu žáků uvedených v příloze č. 1.

Datum a podpis ředitele stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 21. prosinec 2000

Razítko

Ředitel základní umělecké školy	Podpis
Zdeněk Tluchoř	Zdeněk Tluchoř v.r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti základní umělecké školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel základní umělecké školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Trutnov	17. leden 2001	091 44/01-4021
Zřizovatel Město Úpice	17. leden 2001	091 45/01-4021

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
- - -	- - -	Připomínky nebyly podány